

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

03.11.2025 р.

Одеса

№ 65/41-рк/к

Березнегуватська селищна рада

«Інформація з обмеженим доступом»

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Дії Березнегуватської селищної ради щодо визначення фізичної особи-підприємця Шишкіна Василя Володимировича виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної територіальної громади містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (2) Відповідно до статей 3, 7, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3, 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) на виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 08.01.2025 № 13-01/6 (вх. № 65-01/18К від 09.01.2025) здійснюється державний контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері ритуальних послуг в межах Миколаївської області.
- (3) Відділенням на адресу Березнегуватської селищної ради надіслано вимогу від 30.04.2025 № 65-02/2253е про надання інформації, на яку листом від 27.05.2025 № 1440/06-18 (вх. № 65-01/1594 від 02.06.2025) надано інформацію.
- (4) Відділенням на адресу фізичної особи-підприємця Шишкіна Василя Володимировича (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом») (далі – ФОП Шишкін В.В.) надіслано вимогу від 12.06.2025 № 65-02/3035е про надання інформації, на яку листом від 24.06.2025 б/н (вх. № 65-02/1890 від 03.07.2025) надано інформацію; вимогу від 22.07.2025 № 65-02/3685е про надання інформації, на яку листом від 14.08.2025 № 1 (вх. № 65-01/2300 від 18.08.2025) надано інформацію.
- (5) Відділенням на адресу комунального підприємства «Послуги-2» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація з обмеженим доступом») (далі – КП «Послуги-2») надіслано

вимогу від 20.08.2025 № 65-02/4172е про надання інформації, на яку листом від 26.08.2025 № 38 (вх. № 65-02/2438 від 06.09.2025) надано інформацію.

3. ОРГАН, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (6) Березнегуватська селищна рада (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація з обмеженим доступом»*; місцезнаходження юридичної особи за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: *«Інформація з обмеженим доступом»*) із організаційно-правовою формою - орган місцевого самоврядування.
- (7) Виконавчий комітет Березнегуватської селищної ради не є юридичною особою.
- (8) Систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначає відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (9) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (10) Згідно з абзацом п'ятим частини першої статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» система місцевого самоврядування включає виконавчі органи сільської, селищної, міської ради.
- (11) Відповідно до частин першої та другої статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади - також підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.
- (12) Частиною першою статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (13) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, в тому числі, органами місцевого самоврядування.
- (14) Отже, дія Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на діяльність Березнегуватської селищної ради (в тому числі її виконавчих органів) щодо реалізації державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції.

4. НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (15) Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

- (16) Частиною третьою статті 140 Конституції України регламентовано, що місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.
- (17) Відповідно до підпункту 11 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження щодо забезпечення утримання в належному стані кладовищ, інших місць поховання та їх охорони, крім випадків, передбачених статтею 23¹ Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (18) Згідно зі статтею 40 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, крім повноважень, передбачених цим Законом, здійснюють й інші надані їм законом повноваження.
- (19) Організація надання ритуальних послуг в Україні врегульована, зокрема:
- Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі - Закон);
 - Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, яким затверджено:
 - Типове положення про ритуальну службу в Україні (далі – Типове положення);
 - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за №1111/9710 (далі - Необхідний мінімальний перелік послуг);
 - Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711 (далі - Необхідний мінімальний перелік вимог);
 - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712 (далі - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань);
 - Єдиною методикою визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937.
- (20) Згідно зі статтею 1 Закону *поховання* - діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим Законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:
- забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого;
 - забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;
 - створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань;
 - організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих (далі - померлих);
 - надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.
- (21) У статті 2 Закону наведені терміни, які вживаються в такому значенні, зокрема: *місце поховання* - кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих; *поховання померлого* - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству; *ритуальні послуги* - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.
- (22) Відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції:

- вирішують відповідно до закону питання про відведення земельних ділянок для організації місць поховання;
 - забезпечують будівництво, утримання в належному стані та охорону місць поховання;
 - створюють ритуальні служби;
 - вирішують питання про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян; про надання допомоги на поховання померлих громадян в інших випадках, передбачених цим Законом;
 - здійснюють контроль за дотриманням законодавства стосовно захисту прав споживачів у частині надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг та реалізацією ними предметів ритуальної належності;
 - здійснюють інші повноваження, передбачені цим та іншими законами.
- (23) Згідно з частиною шостою статті 8 Закону для організації (утворення), будівництва, утримання в належному стані та охорони місць поховання сільські, селищні, міські ради можуть створювати спеціалізовані комунальні підприємства.
- (24) Відповідно до статті 23 Закону, а також відповідно до положень пункту 1.1 Порядку утримання кладовищ та інших місць поховань для розміщення місця поховання рішенням уповноваженого органу в установленому законом порядку відповідному спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування надається земельна ділянка. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад забезпечують планування та впорядкування території місць поховання згідно з генеральними планами забудови відповідних населених пунктів та іншої містобудівної документації з дотриманням обов'язкових містобудівних, екологічних та санітарно-гігієнічних вимог. Орган місцевого самоврядування може прийняти рішення про часткове або повне припинення поховання померлих (закриття) кладовища в разі, якщо на території кладовища немає вільних місць для облаштування нових могил (колумбарних ніш), а поховання померлих можливе лише на місцях родинного поховання або шляхом підпоховання в могилах за згодою користувачів місць поховання відповідно до статті 25 цього Закону.
- (25) Згідно зі статтею 25 Закону після здійснення поховання померлого виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, як користувачу місця поховання (користувачу місця родинного поховання) спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) видається відповідне свідоцтво, зразок якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. На могилах (місцях родинного поховання) можуть встановлюватися намогильні споруди, склепи за індивідуальним замовленням у межах, встановлених для могили (родинного поховання). Встановлені намогильні споруди, склепи реєструються спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) у книзі обліку намогильних споруд, форму якої затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (26) У відповідності до статті 27 Закону кожне поховання та перепоховання померлих реєструється спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради), державною установою або державним підприємством, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни (у разі поховання на Національному військовому меморіальному кладовищі), у книзі реєстрації поховань померлих, форма якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (27) Згідно зі статтею 28 Закону землі, на яких розміщені місця поховання, є об'єктами права комунальної власності, крім випадків, передбачених статтею 23¹ цього Закону, і не підлягають приватизації або передачі в оренду.
- (28) Тобто, лише комунальні ритуальні служби можуть утримувати місця поховання.

- (29) Таким чином, положеннями чинного законодавства про поховання та похоронну справу не передбачена можливість визначення органом місцевого самоврядування виконавцем з обслуговування і утримання кладовищ суб'єкта господарювання приватної форми власності. Чинне законодавство у сфері ритуальних послуг передбачає надання органом місцевого самоврядування земельної ділянки для розміщення місць поховання саме спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації.
- (30) Відповідно до статті 9 Закону *ритуальні служби* - спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону. Ритуальні служби можуть також надавати ритуальні послуги, не передбачені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, виготовляти предмети ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (31) Згідно з частиною першою статті 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (32) Відповідно до статті 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови, або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (33) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом.
- (34) Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Цей перелік затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (35) Відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг до такого переліку послуг належать:
- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
 - оформлення свідоцтва про поховання;
 - копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
 - монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації під поховання в існуючу могилу;
 - кремація тіл померлих;
 - поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;
 - зберігання урн з прахом померлих у крематорії;
 - організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
 - запаювання оцинкованої труни;
 - замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (36) Ритуальні послуги згідно із зазначеним переліком надаються або безпосередньо ритуальною службою відповідної територіальної громади, або суб'єктами господарювання, що уклали договір про надання ритуальних послуг з ритуальною службою або сільським головою.

- (37) Згідно з пунктом 3 Типового положення ритуальна служба здійснює організацію поховання померлих і надання ритуальних послуг відповідно до статей 9, 10, 12 Закону.
- (38) Виходячи із пункту 4 Типового положення, основними завданнями ритуальної служби в Україні є: здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.
- (39) Відповідно до пункту 5 Типового положення ритуальна служба, відповідно до покладених на неї завдань, зобов'язана:
- укладати договори-замовлення на організацію та проведення поховання (далі - договір-замовлення);
 - організувати поховання померлих згідно з договорами-замовленнями;
 - створювати рівні умови для поховання померлого незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак;
 - розширювати номенклатуру ритуальних послуг для громадян з різними фінансовими можливостями;
 - у разі відсутності на ринку послуг регіону необхідної Замовнику ритуальної послуги - забезпечувати надання цієї послуги власними силами;
 - забезпечувати конфіденційність інформації про померлого;
 - організувати виконання роботи з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису;
 - забезпечувати функціонування місць поховань відповідно до порядку, визначеного відповідним виконавчим органом сільської, селищної та міської ради, згідно зі статтею 23 Закону України «Про поховання та похоронну справу»;
 - безоплатно виділяти місця для поховання померлого чи урни з прахом померлого на кладовищі (у колумбарії);
 - реєструвати поховання та перепоховання померлих у Книзі реєстрації поховань та перепоховань;
 - видавати користувачу місця поховання свідоцтво про поховання;
 - видавати на замовлення громадян довідки про наявність поховання померлого на кладовищі в зазначеному населеному пункті;
 - реєструвати намогильні споруди в Книзі обліку намогильних споруд;
 - у разі осквернення могил, місць родинного поховання, навмисного руйнування та викрадання колумбарних ніш, намогильних споруд та склепів готувати та подавати до виконавчого органу відповідної сільської, селищної чи міської ради відповідний акт про суму та характеристику збитку;
 - на підставі договору-замовлення забезпечувати безперешкодний доступ на територію кладовища (крематорію) суб'єкта господарської діяльності, з яким укладено договір про надання ритуальних послуг;
 - здійснювати інші функції відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (40) Пунктами 8 та 8.1. Типового положення регламентовано, що ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання в такому порядку, зокрема, суб'єкт господарювання, що виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, має подати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву щодо укладання договору про надання ритуальних послуг на ім'я її керівника та долучити до заяви (засвідчені у встановленому порядку копії) такі документи:
- копію довідки про включення до ЄДРПОУ для юридичної особи або довідки про присвоєння ідентифікаційного номера для фізичної особи;
 - копію свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
 - перелік послуг, що пропонуються для надання суб'єктом господарювання;
 - режим роботи та номер телефону.

- (41) Тобто, суб'єкти господарювання, що виявили бажання працювати на ринку ритуальних послуг, зобов'язані укласти із ритуальною службою відповідної територіальної громади або із сільським головою договір про надання ритуальних послуг.
- (42) Таким чином, суб'єкти господарювання мають право здійснювати господарську діяльність на ринку ритуальних послуг лише за наявності укладеного договору про надання ритуальних послуг з ритуальною службою або сільським головою. Тобто, здійснення суб'єктами господарювання господарської діяльності з надання ритуальних послуг обмежено необхідністю укладання ними зазначеного договору.
- (43) З огляду на зазначене, згідно з положеннями чинного законодавства органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечити виконання вимог законодавства щодо організації діяльності в галузі поховань та похоронної справи, що включає в себе забезпечення надання населенню ритуальних послуг відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг та за вартістю, встановленою в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (44) Організація надання ритуальних послуг органами місцевого самоврядування, з метою уникнення ущемлень прав споживачів, а також підтримки у належному стані благоустрою відповідної територіальної громади, здійснюється, зокрема, шляхом створення спеціалізованих комунальних підприємств з надання ритуальних послуг – ритуальних служб або шляхом укладання сільським головою договорів про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, що діють на цьому ринку.
- (45) Компетентний орган у відповідній сфері - Міністерство розвитку громад та територій України (далі - Міністерство), у листі від 02.06.2025 № 13066/25/10-25 (вх. № 65-01/439-К від 03.06.2025), надісланому для використання в роботі Антимонопольному комітету України в рамках виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 08.01.2025 № 13-01/6 (вх. № 65-01/18К від 09.01.2025) зазначив, зокрема, таке.
- (46) Надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг, що входять до Необхідного мінімального переліку послуг, без укладення договору із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг суперечить законодавству про поховання та похоронну справу; створення ритуальної служби в місті та селищі є обов'язком органів місцевого самоврядування.

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (47) Відділення, здійснивши аналіз інформації, наданої Березнегуватською селищною радою листом від 27.05.2025 № 1440/06-18 (вх. № 65-01/1594 від 02.06.2025), ФОП Шишкіним В.В. - листами від 24.06.2025 б/н (вх. № 65-02/1890 від 03.07.2025), від 14.08.2025 № 1 (вх. № 65-01/2300 від 18.08.2025), КП «Послуги-2» - листом від 26.08.2025 № 38 (вх. № 65-02/2438 від 06.09.2025), встановило таке.
- (48) На території Березнегуватської селищної територіальної громади протягом 2022-2025 років функціонувало 48 кладовищ.
- (49) На території Березнегуватської селищної ради діє «Програма з благоустрою та санітарного стану Березнегуватської селищної ради на 2022- 2025 роки», затверджена рішенням Березнегуватської селищної ради від 22.12.2021 № 1 «Про затвердження Програми з благоустрою та санітарного стану Березнегуватської селищної ради на 2022 - 2025 роки» (зі змінами). Відповідно до пункту 5 розділу «Завдання і заходи виконання Програми з благоустрою та санітарного стану Березнегуватської селищної ради на 2022 - 2025 роки» впорядкування кладовищ, братських могил, меморіалів, алей, пам'ятників, стел, пам'ятних знаків, пам'яток культурної та історичної спадщини (Капітальний, поточний ремонт, утримання кладовищ, братських могил, меморіалів, алей, пам'ятників, стел, пам'ятних знаків, пам'яток культурної та історичної спадщини) покладено на КП «Послуги - 2».
- (50) Виконавчим комітетом Березнегуватської селищної ради прийнято рішення від 18.05.2023 № 77 «Про надання дозволу фізичній особі-підприємцю Шишкіну Василю Володимировичу на

вчинення господарської діяльності з надання ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної ради».

- (51) У преамбулі даного рішення зазначено про його прийняття на підставі розгляду клопотання ФОП Шишкіна В.В. від 12.05.2023 щодо розгляду можливості укладення договору на надання ритуальних послуг на території громади.
- (52) Указаним рішенням надано дозвіл ФОП Шишкіну В.В. на вчинення господарської діяльності з надання ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної ради; уповноважено Березнегуватського селищного голову укласти з ФОП Шишкіним В.В. договір на надання ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної ради терміном на 3 роки; контроль за виконанням цього рішення покладено на селищного голову.
- (53) Між Березнегуватською селищною радою в особі її селищного голову та ФОП Шишкіним В.В. укладено договір на надання ритуальних послуг від 18.05.2023.
- (54) Березнегуватська селищна рада повідомила, що інші суб'єкти господарювання в період 2022 - 2025 років, які б бажали надавати ритуальні послуги на території громади, до Березнегуватської селищної ради не звертались.
- (55) Предметом договору на надання ритуальних послуг від 18.05.2023 б/н (далі - Договір), укладеного між Березнегуватською селищною радою в особі селищного голову та ФОП Шишкіним В.В., є вчинення Виконавцем послуг (ФОП Шишкіним В.В.) господарської діяльності з надання ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної ради.
- (56) Згідно з підпунктом 2.2.1. пункту 2.2. Договору Виконавець послуг має право:
2.2.1. Відповідно до договору-замовлення надавати ритуальні послуги:
- сприяння договору замовлення на організацію поховання;
 - оформлення свідоцтва про поховання;
 - копання могили;
 - поховання та підготовка урни з прахом у землю;
 - організація відправлення труни з тілом в межах України.
- (57) Відповідно до підпункту 3.2.2. пункту 3.2. Договору Виконавець послуг зобов'язаний подати до Березнегуватської селищної ради перелік ритуальних послуг, їх характеристику та вартість.
- (58) Підпунктом 2.1.2 пункту 2 Договору визначено, що Березнегуватська селищна рада має право здійснювати контроль, в тому числі з правом витребування відповідних документів, за належним виконанням Виконавцем послуг своїх зобов'язань за цим Договором.
- (59) Пунктом 7.1. Договору визначено, що він набуває чинності з дня його підписання і діє до 18.05.2026.
- (60) ФОП Шишкін В.В. у листі від 24.06.2025 б/н (вх. № 65-02/1890 від 03.07.2025) зазначив, що територіальні межі, в яких ФОП Шишкін В.В. надає послуги - Березнегуватська територіальна громада (селище Березнегувате, село Висунськ, село Мурахівка, село Калуга).
- (61) ФОП Шишкін В.В. у листі від 24.06.2025 б/н (вх. № 65-02/1890 від 03.07.2025) навів перелік ритуальних послуг, які ним надаються, а саме:
- оформлення замовлення на організацію та проведення поховання;
 - копання могили (викопування могили ручним способом), опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу) – вартість 5 100 гривень.
- (62) КП «Послуги-2» листом від 26.08.2025 № 38 (вх. № 65-02/2438 від 06.09.2025) повідомило, що підприємством не надаються ритуальні послуги. На території громади даним видом діяльності займається приватна особа.
- (63) Разом з тим, згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, одним із додаткових видів діяльності КП «Послуги-2» за кодом КВЕД 96.03 є: Організування поховань і надання суміжних послуг.
- (64) Березнегуватською селищною радою листом від 27.05.2025 № 1440/06-18 (вх. № 65-01/1594 від 02.06.2025) та ФОП Шишкіним В.В. листом від 24.06.2025 б/н (вх. № 65-02/1890 від 03.07.2025) повідомлено, що тарифи на ритуальні послуги Березнегуватською селищною радою не встановлювались, ФОП Шишкін В.В. не звертався до органу місцевого самоврядування з приводу встановлення тарифів на ритуальні послуги.

- (65) Отже, на території Березнегуватської селищної територіальної громади, на яку поширюються повноваження Березнегуватської селищної ради, ритуальна служба, на підставі відповідного рішення органу місцевого самоврядування, не створена.
- (66) У листі від 02.06.2025 № 13066/25/10-25 (вх. № 65-01/439-К від 03.06.2025) Міністерство зазначило, що органи місцевого самоврядування можуть створити нове спеціалізоване комунальне підприємство – ритуальну службу з визначеними статутними завданнями щодо надання ритуальних послуг або надати статус ритуальної служби вже існуючому комунальному підприємству відповідним рішенням сільської, селищної або міської ради.
- (67) Як свідчать встановлені обставини, таким комунальним підприємством на території Березнегуватської селищної територіальної громади є КП «Послуги-2», до того ж, як вказано вище, одним із додаткових видів діяльності КП «Послуги-2» за кодом КВЕД 96.03 є: Організування поховань і надання суміжних послуг.
- (68) Разом з тим, надання ритуальних послуг Необхідного мінімального переліку послуг здійснюється ФОП Шишкіним В.В. відповідно до договору з Березнегуватською селищною радою в особі селищного голови, який укладено відповідно до рішення виконавчого комітету Березнегуватської селищної ради, та із застосуванням ФОП Шишкіним В.В. вартості цих ритуальних послуг, яка, всупереч вимогам чинного законодавства, не встановлена органом місцевого самоврядування.

6. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНЦІЮ

- (69) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку.
- (70) У відповідності до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, в тому числі, органами місцевого самоврядування.
- (71) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь – яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (72) Відповідно до частини п'ятої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зокрема, органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (73) Отже, реалізація Березнегуватською селищною радою (в тому числі її виконавчими органами) покладених на неї повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства України, що в свою чергу забезпечить дотримання положень Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (74) Аналіз наявної у Відділенні інформації свідчить, що на території Березнегуватської селищної територіальної громади не врегульована діяльність в галузі поховання померлих у порядку, встановленому чинним законодавством.
- (75) На території Березнегуватської селищної територіальної громади, на яку поширюються повноваження Березнегуватської селищної ради, ритуальна служба не створена, відсутній передбачений законодавством порядок доступу суб'єктів господарювання на ринок ритуальних послуг.
- (76) При цьому, Березнегуватська селищна рада, замість створення ритуальної служби, рішенням виконавчого комітету Березнегуватської селищної ради від 18.05.2023 № 77 «Про надання дозволу фізичній особі-підприємцю Шишкіну Василю Володимировичу на вчинення господарської діяльності з надання ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної

ради» на території Березнегуватської селищної територіальної громади визначила ФОП Шишкіна В.В. виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, а також надала йому право фактично одноосібно надавати ритуальні послуги для населення, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг.

- (77) Такі дії Березнегуватської селищної ради можуть мати негативні наслідки як для суб'єктів господарювання, які виявлять бажання надавати ритуальні послуги на території Березнегуватської селищної територіальної громади, втім позбавляються можливості реалізувати положення чинного законодавства щодо укладення з ритуальною службою договору про надання ритуальних послуг та подальшого здійснення господарської діяльності на ринку в передбаченому законодавством порядку, для суб'єктів господарювання, які вже надають ритуальні послуги та позбавляються можливості здійснювати господарську діяльність в порядку, встановленому чинним законодавством, так і для мешканців Березнегуватської селищної територіальної громади, які не можуть реалізувати свої права, передбачені законодавством у сфері поховання та похоронної справи - укласти з ритуальною службою відповідний договір-замовлення на організацію та проведення поховання та обирати виконавців таких послуг серед суб'єктів господарювання, які уклали договір з ритуальною службою про надання цих послуг, у зв'язку з відсутністю таких.
- (78) Натомість, мешканці Березнегуватської селищної територіальної громади змушені звертатись за отриманням ритуальних послуг виключно до ФОП Шишкіна В.В., з яким Березнегуватська селищна рада в особі селищного голови уклала Договір, та сплачувати вартість цих послуг, без можливості обрання більш економічно вигідних пропозицій інших суб'єктів господарювання, які могли б надавати аналогічні види ритуальних послуг.
- (79) Таким чином, ухилення Березнегуватської селищної ради від створення конкурентного середовища на ринку ритуальних послуг на території територіальної громади може призвести до недопущення конкуренції на ньому.
- (80) Недопущення конкуренції передбачає створення такої ситуації, коли штучно створюються бар'єри, які унеможливають входження на ринок потенційних конкурентів, або створюються умови, відповідно до яких суб'єкти господарювання, що працюють на одному ринку з об'єктивних причин, не конкурують. У цьому випадку недопущення конкуренції може мати місце на тому ринку, на якому конкуренції не було.
- (81) Як уже зазначалось, згідно з повідомленою Березнегуватською селищною радою інформацією, на території Березнегуватської селищної територіальної громади наразі ритуальні послуги надає ФОП Шишкін В.В.
- (82) Однак, слід зауважити, що у будь-який час можуть з'явитись інші суб'єкти господарювання, які виявлять бажання (намір) надавати такі послуги на території громади.
- (83) Крім того, потенційними конкурентами на ринку ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної територіальної громади можуть бути суб'єкти господарювання, які здійснюють таку діяльність в інших населених пунктах Миколаївської області, зокрема тих, що не мають значної територіальної віддаленості від селища Березнегувате та інших населених пунктів Березнегуватської селищної територіальної громади.
- (84) За наявною у Відділення інформацією суб'єктами господарювання, які протягом 2023 - 2025 років надають ритуальні послуги в інших (зокрема, сусідніх) населених пунктах Баштанського району Миколаївської області є: комунальне підприємство Новобузької міської ради «Добробут» (м. Новий Буг), комунальне підприємство «Добробут» Баштанської міської ради, фізична особа-підприємець Смола Ангеліна Георгіївна (м. Баштанка), комунальне підприємство «Снігурівський комунальник», фізична особа-підприємець Мамоненко Людмила Євгенівна (м. Снігурівка).
- (85) Такий чином, визначений ринок може бути конкурентним та економічно привабливим для інших суб'єктів господарювання, що могли б бути потенційними конкурентами на вказаному ринку.
- (86) Отже, в даному випадку дії Березнегуватської селищної ради щодо визначення ФОП Шишкіна В.В. виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної територіальної громади перешкоджають створенню конкурентного середовища та, відповідно появі нових конкурентів – як ритуальної служби (спеціалізованого комунального підприємства), так і інших суб'єктів господарювання

приватної форми власності - виконавців послуг, які у відповідності до законодавчо встановлених норм у сфері поховання та похоронної справи, матимуть безперешкодний доступ на ринок ритуальних послуг в межах Березнегуватської селищної територіальної громади.

7. ВИСНОВКИ

- (87) Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (88) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (89) Одним із визначених статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні, є законність.
- (90) Частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (91) Згідно з частиною третьою статті 15 цього Закону вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (92) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (93) Таким чином, дії Березнегуватської селищної ради щодо визначення фізичної особи-підприємця Шишкіна Василя Володимировича виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної територіальної громади містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг.
- (94) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Березнегуватській селищній раді (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація з обмеженим доступом*») припинити дії, які є предметом даних рекомендацій та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг на території Березнегуватської селищної територіальної громади, а також усунути причини виникнення цього порушення і умови, що йому сприяють.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно повідомити Відділення у **тримісячний строк** з дня їх одержання.

Голова Колегії

Андрій БОРИСЕНКО